

ἀγκωνίζω Λεξ. Κομ. ἀγκουνίζου Μακεδ. (Σισάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκῶνας. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ὡθῶ, κτυπῶ διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐνθ' ἄν.: Μὴ μ' ἀγκουνίης Σισάν. Τί ἀγκουνίζισι οὐ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον; αὐτόθ. Ἀγκουνίζονται ποῖος κί ποῖος νὰ καθίς κουνιτύτρα 'ς τοῦ σουφρᾶ αὐτόθ. Συνών. ἀγκωνιάζω (II) 1.

ἀγκωνίτης ὁ, ἀμάρτ. ἀγωνίτης Ἀστυπ. Θήρ. ἀγωνίτης Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.) ἀγωνίτης Θράκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκῶνας.

1) Ὁ ἀγκών τῆς χειρὸς ἐνθ' ἄν.: Χτύπα τοὺν ἀγωνίτη Θράκ. Μὴ πουνεῖ οὐ ἀγωνίτης μ' αὐτόθ. Χτύπη 'ς τὸν ἀγωνίτη καὶ μουδιάζει τὸ χέρι τοῦ Ἀστυπ. Βγάλ' τὸν ἀγωνίτη σου, γιὰτὶ μὲ 'δοδίζει Θήρ. 2) Ὁ τοῦ ἀγκῶνος, τῆς γωνίας, τὸ ἀγκωνάρι, ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.) β) Πᾶν ὅ,τι ἔχει σχῆμα ἢ θέσιν ἀγκῶνος, οἷον γωνία τοῦ καπνοδόχου σωλῆνος τῆς θερμάστρας κττ. Θράκ. (Σαρεκκλ.): Παράγειλα τὸν ἀγωνίτη 'ς τὸ σιδερεᾶ.

ἀγκωνίτσα ἡ, πολλαχ. ἀγκουνίτσα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκωνή.

1) Μικρὰ ἀγκωνή πολλαχ. 2) Ἐν τῷ πληθ. ἀγκουνίταις, παιδιὰ, καθ' ἣν καταλαμβάνονται αἱ τέσσαρες γωνίαι χώρου τινός, ἐκάστη ὑφ' ἐνὸς παίζοντος, πέμπτος δὲ παῖς προσπαθεῖ νὰ καταλάβῃ μίαν ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν παιδιὰν ἀπαγγέλλεται

τιριρί, μονρὴ φακῆ, | ἔπιασα τὴν ἀγκωνή.

Ἡπ. (Ζαγόρ.)

ἀγκωνόπηλος ὁ, ἀμάρτ. ἀγωνόπηλος Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκωνή καὶ πηλός.

Ἡ συνδετική ὕλη τῶν ἀγκωναρῶν, ὁ πηλός: Ἄσμ. Βάνει τοὺς γέροντας θέμελο, τοὺς νέους ἀγωνάρια, κί αὐτὲς τοῖς βεργολύγερες τὲς βάνει ἀγωνόπηλο κ' ἐκεῖνα τὰ μικρὰ παιδιὰ τὰ βάνει σοβολάκια

(σοβολάκια = μικροὶ λίθοι τιθέμενοι εἰς τὰ κενὰ τῶν μεγαλύτερων κατὰ τὸ κτίσιμον).

ἀγκωνούλλα ἡ, ἀμάρτ. ἀγκουνούλλα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκωνή.

1) Θωπευτική ἐκφορὰ τοῦ ἀγκωνή, ὁ ἰδ.: Θὰ γαλιουρίσου 'δῶ γιὰ 'ς τ'ν ἀγκουνούλλα (γαλιουρίσου = κοιμηθῶ)

2) Μικρὰ οἰκία: Ἐχον νιὰ ἀγκουνούλλα.

ἀγκωνόχερο τό, Πελοπν. (Λακων.) ἀγκουνόχερο Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκῶνας καὶ χέρι.

1) Ὁ ἀγκών τῆς χειρὸς: Θὰ σοῦ δώσω κάμμιὰ μὲ τὸ ἀγκωνόχερο! Συνών. ἀγκῶνας 1. 2) Τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τῶν ἄκρων δακτύλων διάστημα ὡς μονὰς μήκους λαμβανόμενον. Συνών. ἀγκῶνας 3.

ἀγκώνω (I) ἀγκώνω Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν.) Πόντ. (Κερασ.) Ρόδ. ἀγκώνω Κάλυμν. Πελοπν. (Λακων.) ἀγκώνω Εὐβ. (Κύμ.) οὐγκώνω Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Στερελλ. (Ἀμφ.) ἡγκώνω Ἀθῆν. Εὐβ. (Λίμν.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κάρπ. Πελοπν. (Λάστ.) Ρόδ. ἡγκώνω Ἀνδρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Σύρ. ἡγκώνω Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.) Ἰμβρ. Κυδων. Λέσβ. ἀγκώνω Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. Κάλυμν.

Κάρπ. Κέρκ. Κύθηρ. Παξ. Σίφν. Σκόπ. Χίος (Καρδάμ. κ. ἄ.) ἀγκώνω Εὐβ. (Κονίστρ.) Μακεδ. ἀγκώνω Κύπρ. Μεγίστ. ἡγκώνω Μύκ. Στερελλ. (Ἀμφ.) ἡγκώνω Θήρ. Πελοπν. (Οἰν.) οὐγκώνω Σάμ. Παθ. οὐγκώνωμι Θράκ. (Ἀδριανούπ.) οὐγκώνωμι Στερελλ. (Εὐρυταν.) ἡγκώνωμι Θράκ. (Καλαμ. Περίστασ.) ἡγκώνωμι Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Λέσβ. Μακεδ. ἡγκώνωμι Θράκ. (Μάδυτ.) ἀγκώνωμι Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ρ. ὡγκῶ. Τὸ ἀγκώνωμαι καὶ μεσν.

1) Μετβ. ἐξογκῶ, κάμνω τι νὰ ἐξέχη, νὰ ἐμφανίζῃ ὡγκον, διαστέλλω Κύπρ. κ. ἄ.: Ἀγκώνω τὸ σακ-κούλ-λιν (δηλὸν ὅτι πληρῶν αὐτὸ) Κύπρ. Καὶ ἀμτβ. ἐξογκοῦμαι, ἐξέχω, ἐμφανίζω ὡγκον, οἰδῶ, διαστέλλομαι Θράκ. (Καλαμ. Μάδυτ. Περίστασ.) Κύπρ. Μεγίστ. Πόντ. (Κερασ.) Ρόδ. Χίος κ. ἄ.: Ἀγκώνω τὸ σακ-κούλ-λιν Κύπρ. Ὁγκώνει κάτι 'ς τὰ στήθη της Ρόδ. Ἐγκωσαν τὰ στήθη της αὐτόθ. Ὁ κόρφος τοῦ ἀγκώνει Χίος Ἀγκώνω-νον τὰ φουστάνια σου τῆς ὁ κόρφος σου (δηλὸν ὅτι ἐπὶ ἀρχομένης ἐγκυμοσύνης) Κύπρ. Ἐγκωσεν ὁ γιὰρᾶς μου Μεγίστ. Πρήσ' κε, ἡγκών' κε Καλαμ. Πρήσ' τοι κί ἡγκών' τοι ποῦ μ' ἐφίρις 'ς τέτοιον χάλ'! (νὰ πρησθῇς καὶ νὰ ὡγκωθῇς ποῦ κτλ.) Μάδυτ. Ἡ θάλασσα ὡγκώθεν Κερασ. || Ἄσμ.

Ὁγκωσαν τὰ βυζάκια μου, ὡχου το τὸ μωρόν μου Ρόδ.

Τθαί 'τδεῖνα ποῦ τὸ ὡκιν τους ἦρταν τθαί ποπετρώσαν τθ' ὡστερα καταρτίσασιν τθ' οἱ κόρφοι της ὡγκώσαν (ὡκιν = ὄρμη, μένος) Κύπρ.

Ζῶσε τὴν κόξαν σου σφιχτὰ ζωνάριν, νὰ λυγίξῃ, ν' ἀγκώνω-νον τὰ βυζούδια σου γιὰ νὰ σὲ νοστιμίξῃ αὐτόθ.

Π-πηᾶ τθ' ἐκααλ-λίτδεψεν σὰν νέφος ἀγκωμένον αὐτόθ. 2) Ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐκ πολυφαγίας α) Μετβ. κάμνω νὰ διασταλῇ παρέχων πολλὰ φαγητὰ Ἀνδρ. Εὐβ. (Κύμ. κ. ἄ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Μάδυτ.) Κάλυμν. Κέρκ. Κεφαλλ. Κύπρ. Μακεδ. Μύκ. Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων.) Ρόδ. Σάμ. Σίφν. Σκόπ. Σύρ. κ. ἄ.: Θὰ σὲ ἡγκώσω σήμερα Ἀνδρ. Ἐφαγα κί ἀγκών' κα, πω-πάτ' σα κί ἡγκών' κα Μακεδ. Αὐτὸ τὸ νερὸ ὡγκώνει Ἀρκαδ. || Φρ. Τὴν ὡγκωσα (ἐνν. τὴν κοιλίαν, ἥτοι ἔφαγον δαψιλῶς) Κάλυμν. (συνών. φρ. τὴν τ' ὡλωσα). || Παροιμ. Τὸ πολὺ φαεῖ ὡγκώνει καὶ τὸ λίγο θεραπεύει (καθὰ τὸ ἀρχ. «μηδὲν ἄγαν») Λακων. β) Συνήθως ἀμτβ. ὡγκοῦμαι τὴν κοιλίαν, οἰδῶ Ἀνδρ. Εὐβ. (Κύμ. κ. ἄ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Μάδυτ.) Κάλυμν. Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθν. Κύπρ. Μακεδ. Μύκ. Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λάστ.) Ρόδ. Σάμ. Σίφν. Σκόπ. Σύρ. κ. ἄ.: Ἠγκωσα πρᾶ καὶ δὲν τρώω ἄλλο Ἀνδρ. Ἐφαγα πολὺ καὶ ὡγκωσα Παξ. Ἐφαγα καὶ ὡγκωσα Θράκ. Γούγουσι ἀπ' τοῦ πολὺ φαγεῖ Σάμ. Γκών' κα Ἡπ. Οὐγκών' κα Ἀδριανούπ. (ἔφαγον κατὰ κόρον). Ἠγκωσεν ὁ ἄσωτος Σύρ. γ) Μεταφ. παχύνωμαι καὶ δὴ ὑπερβολικῶς Κύθν. Πελοπν. (Οἰν.): Ἠγκωσεν τὸ ἀρνὶ Οἰν. Δίνομε μὲ ρέοντα φαεῖ 'ς τὸ χοῖρο νὰ μὴ ἡγκώσῃ Κύθν. 3) Συνεκδ. φέρω ἀηδίαν, κόρον, ἀποστροφὴν, καταπαύω τὴν ὄρεξιν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐδεσμάτων λιπωδῶν καὶ γλυκυσμάτων Ἀθῆν. Θήρ. Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Λέσβ. Εὐβ. (Κονίστρ. κ. ἄ.) Μύκ. Πελοπν. Στερελλ. (Ἀμφ. Εὐρυταν.) κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν.: Τὰ πολὺ παχρὰ φαγ' τὰ ἡγκώνω Αἰν. Τὸ παχὺ κρέας ἡγκώνει Κρήτ. Ἡ ξυγρόπιττα μὲ ἔρωσεν καὶ δὲ δορῶ νὰ φάω ἄλλο πρᾶμα αὐτόθ. Εἶνι τοῦ χουρτάρ' παχὺ κί οὐγκώνωμι κί δὲν τρώω πολὺν (δηλονότι τὰ πρόβατα κττ.) Εὐρυταν. Συνών. κομπιάζω, λιγέω, πηγκώνω,

στρωμῶν. β) Ἀμτβ. αἰσθάνομαι ἀηδίαν, κόρον, ἀπο-
στροφὴν, στομαχικὴν δυσφορίαν Ἀθῆν. Θήρ. Κεφαλλ.
Κρήτ. Κύθηρ. Λέσβ. Εὐβ. (Κονίστρ. κ. ἀ.) Μύκ. Παξ.
Πελοπν. (Λάστ.) κ. ἀ.: Ἐφ' ἧς τηγανίτες τοαὶ ἄγκωκα Κονίστρ.
γ) Ἀπρ. με ἀγώνει (ἀηδιάζω) Κρήτ. Πβ. με πει-
νάει. 4) Μεταφ. κάμνω τινὰ νὰ στενοχωρηθῇ, πειράζω
Εὐβ. (Λίμν.) Κυδων. Μεγίστ. Στερελλ. (Ἄμφ.): Τὰ λό-
για σ' μὴ γῶνιν Κυδων. Πουλὲ μ' ἔχουσι ἡ-ῖ-ἄθριππος αὐτόθ.
β) Ἀμτβ. στενοχωροῦμαι, δυσφορῶ Εὐβ. (Λίμν.) Κυδων.
Μεγίστ.: Ἐγὼν ἡ καρδιά μ' μ' αὐτὸν τὸν ἀνθρώπο Λίμν.
Ἀγκών-νει ἀπὸ τὸ κακὸν τοῦ Μεγίστ. Πβ. Μαχαιρ. 136
(ἐκδ. Miller - Σάθα) «οἱ Γενουβῆσοι ἦτον ἀγκωμένοι»
(ὠργισμένοι). γ) Στενοχωροῦμαι, πιέζομαι πρὸς ἀπο-
πάτησιν Κάρπ. Συνών. ἀγκαννάρω Β1 β.

ἀγκώνω (II) Πελοπν. (Δημητσάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκῶνας.

Ἐπὶ τῶν παιδιῶν, μετρῶ διὰ τῶν ποδῶν (ὅταν πρό-
κειται νὰ ἀναδειχθῇ τίς πρῶτος θὰ παίξῃ, οἱ παῖζοντες
τίθενται ἀντιμέτωποι εἰς ἀπόστασιν τινα καὶ βαίνουν πρὸς
ἀλλήλους, τοῦ ἐκάστοτε προβαλλομένου ποδὸς ἐφαπτο-
μένου τῶν ἄκρων τοῦ ἐτέρου, ἐκεῖνος δέ, τοῦ ὁποῦ οὗ πούς
κατὰ τὴν συνάντησιν πατήσῃ τὸν τοῦ ἐτέρου, ἀναδεικνύε-
ται πρῶτος). Πβ. ἀγκωσιὰ.

ἀγκωσιὰ ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ.) ἀγκούσια Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκῶνω (II).

Μῆκος ἐνὸς ποδὸς ὡς μονάς.

ἀγκώσιμο τό, ἀμάρτ. ἄγκωσιμο Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκῶνω (I).

Τὸ ὀγκοῦσθαι. Συνών. πρῆξιμο, φούσκωμα.

ἀγλαβιτσεὰ ἡ, Πελοπν. ἀγλαβουτσεὰ Πελοπν. (Αἶγ.
Ἀρκαδ.) ἀγλαουτσεὰ Πελοπν. (Αἶγ.) ἀγκλαβιτσεὰ Στερελλ.
ἀγκλαβουτσεὰ Πελοπν. (Καλάβρυτ.) ἄγκλαβουτσεὰ Πελοπν.
(Καλάβρυτ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Θάμνος ἄγριος, φιλυρέα ἡ μεσαία (philyrea media).
Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγλανιδεὰ.

ἀγλαμπρος ἐπίθ. Κάλυμν. Ρόδ. Τήλ. ἔλαδρους
Ἰμβρ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἔκλαμπρος.

Λαμπρός, ὥραϊος, συνήθως ἐπὶ τῆς σελήνης καὶ τοῦ
ἡλίου ἐνθ' ἄν.: || Ἄσμ.

Ἦς εἶν' τὸ μῆλο κόκκινον καὶ τὸ κυδῶνι ἄσπρον,
θωρεῖ τὸν οὐρανὸ θαμπὸ καὶ τ' ἄστρα βορρακωμένα
καὶ τὸ φεγγάρι τ' ἄγλαμπρο, ἔτσι ναι ἡ κινρά μου
Ρόδ.

Τὸ φεγγαράκι τ' ἄγλαμπρο 'ς τὸ αἶμα βορρημένο
Κάλυμν.

Γραμματισμένο νὰ σὲ πῶ γιὰ δροσερὸν ἀγέρα
γιὰ ἥλιο ἀγλαμπρότατο ποῦ βγαίνει τὴν ἡμέρα;
Τήλ.

ἀγλανιδεὰ ἡ, Εὐβ. ἀγλαντινέα Πελοπν. (Μεσσ.)
ἀγλαντινέα Βοιωτ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Στερελλ. (Βοιωτ.)
ἄγλαντινέα Στερελλ. (Δωρ.) ἀγλαντινέα Πελοπν. ἄγλαντινέα

Πελοπν. (Γορτυν. Τριφυλ.) ἀγαλτινέα Πελοπν. (Λακων.)
ἀγλαντινέα Θράκ. (Μάδυτ.) ἄγλαντινέα Πελοπν. (Ἀρκαδ.)
Ἀγνώστου ἐτύμου.

Θάμνος ἄγριος, φιλυρέα ἡ μεσαία (philyrea media).
Συνών. ἀγλαβιτσεὰ, ἀγριομυρτσεὰ, ἐγλενιός, φελύκι,
φιλουρσεὰ.

ἀγλᾶστος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. γλᾶζω.

Ὁ μὴ ὀλισθήσας.

ἀγλαφᾶζω Πόντ. (Τραπ.) ἀγλαθᾶζω Πόντ. (Κερασ.
Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἄγλαθᾶζω Πόντ. (Κερασ.
Κρώμν. Σάντ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γλᾶφν (κοίλωμα) ἀντὶ γλαφράζω.
Πβ. καὶ τὸ ἀρχ. γλᾶφω. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,268.

1) Ἐκσκάπτω, καθαρίζω αὐλακα ἡ ὀχετὸν πρὸς
ἀπρόσκοπτον διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος Πόντ. (Κερασ.
Χαλδ.): Ἀγλαθία τ' ἀδοί' (ὀχετὸν) Χαλδ. Ἀγλαθᾶζω τὸ
ρυμὴν Κερασ. Οὕς νὰ ἐγλαθίασεν κ' ἐκάτσειν κά, ντό ἔσφεν!
(ἔως ὅτου σκάψῃ καὶ ἡσυχάσῃ, τί ὑπέφερε!) Χαλδ.
Πβ. ἀγλαφεύω 1. β) Καθόλου, ἐκσκάπτων κοιλαίνω
Χαλδ.: Ἐγλαθίασα τὸ ψωμὴν κ' ἐσέγκα ἀπέσ' βούτορον.
Συνών. βαθουλώνω, κουφώνω. 2) Διοχετεύω τὸ
ὑδωρ ἀποκαθαίρων τὴν αὐλακα Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.
Χαλδ.): Ἀγλαθᾶζω τὸ νερὸν τ' αὐλακί' Κρώμν. (συνών. φρ.
δίνω δρόμο 'ς τὸ νερό). 3) Μεταφ. ἐξερευνῶ περιέρ-
γως καὶ λεπτομερῶς Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ.):
Παροιμ. φρ. Τῇ μνίας τ' ἐντέρῳ ἀγλαθᾶζ' (ἐπὶ τοῦ πολὺ
ἀκριβολογοῦντος) Κρώμν. Τραπ. Πβ. κατὰ γλᾶθᾶζω.

ἀγλάφᾶσμα τό, ἀμάρτ. ἀγλάθᾶσμαν Πόντ. (Κρώμν.
Τραπ. Χαλδ.) ἀγλαθᾶσμαν Πόντ. (Χαλδ.) ἀγλαθᾶσμαν
Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγλαφᾶζω.

1) Καθάρισμα καὶ ἐκσκαφὴ αὐλακος ἡ ὀχετοῦ πρὸς
ἀπρόσκοπτον διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος ἐνθ' ἄν.: Ἀφ' σ'
τ' ἀδοί' τ' ἀγλάθᾶσμαν καὶ φέρε με ὀλίγον νερὸν ἃς πίνω
(ἀδοί' = ὀχετοῦ) Κρώμν. 2) Καθόλου, ἐκσκαφὴ, κοί-
λανσις οἰουδήποτε, οἷον ἄρτου, τυροῦ κττ.

ἀγλάφᾶστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγλάθᾶστος Πόντ. (Κρώμν.
Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. *ἀγλαφᾶστος < ἀγλαφᾶζω τοῦ ἀρκτι-
κοῦ α προσλαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ
τοῦ τόνου. Πβ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ὁ μὴ καθαρισθεὶς ἡ ἐκσκαφεὶς πρὸς διοχέτευσιν τοῦ
ὑδατος, ἐπὶ αὐλακος.

ἀγλαφεύω ἀμάρτ. ἄγλαθεύω Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γλᾶφν (κοίλωμα). Πβ. καὶ ἀγλα-
φᾶζω 1.

1) Σκάπτω, ἐκσκάπτω. 2) Ἡσυχάζω, τακτο-
ποιεῖμαι.

ἀγλεγούδιαστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγλεούδιαστος Θήρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *γλεγονδίαστος
< γλεγονδίαζω.

Ὁ μὴ λαβών, ὁ μὴ ἔχων γλεοῦδια, ἥτοι κοσμή-
ματα κττ.

